*Старікова Г. Г.,**кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії**Харківського національного університету радіоелектроніки*

ІМПЛІЦИТНІ СКЛАДНИКИ В ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ПОЗАЛІНГВІСТИЧНИХ КОМПОНЕНТАХ ПРИРОДНОЇ МОВИ

Анотація. Статтю присвячено аналізу імпліцитних складників природної мови. Основою цього аналізу стала нова парадигма, що сформувалася у сучасній лінгвістичній філософії, – антропологічна парадигма, яка у своїх дослідженнях виходить з первісної ролі антропоцентричного фактора у функціонуванні природної мови. Показана принципова необхідність взаємозв'язків і взаємовпливу суто мовних і позамовних характеристик, а також діалектика їх взаємодії на різних рівнях природної мови. Розглядаються лінгвістичні та позалінгвістичні (екстралінгвістичні) феномени, у яких діагностується наявність імпліцитних, неявних характеристик або структурних елементів. Особливе місце серед подібних феноменів посідає так звана національно-мовна картина світу. Велика кількість її складників є майже повністю або частково позасвідомими. До таких елементів мови можна віднести безеквівалентну лексику, лінгвокультурні коди, пресуппозиції. Але перш за все розглядається феномен звукової концептуалізації дійсності, який формується на перших етапах формування природної мови і має повністю позасвідомий, імпліцитний характер. Ще на довербальному етапі формується первинне семантичне поле, своєрідність якого знаходить своє відображення у звуках природної мови і, як наслідок, у сенсорно-рецептивній концептуалізації дійсності, що проявляється у її системно-мовній іпостасі (фонетико-морфологічний і лексичний мовні яруси). Сприйняття передбачає акт категоризації, який певним чином «канонізує» перцептивний досвід, задаючи первинні параметри осмислення реальності. Аналіз різномовних звуконаслідувальних – онотопеїчних слів демонструє, наскільки виключно етнічний характер має концептуалізація того, що сприймається слухом, у різних лінгвокультурних ареалах. Національно-специфічні відчуття, матеріалізуючись у мовній тканині, породжували ту особливу для кожної мови субстанцію, яка в сучасній антропоцентричній лінгвістиці і отримала назву національно-мовної картини світу. Навантаженість звукового оформлення мови позавербальними смислами дала змогу лінгвістам глибше і точніше проаналізувати специфіку національно-мовної картини світу в різних етнічних мовах. З розвитком вербальної мови ця специфіка фіксується у так званій безеквівалентній лексиці, зокрема, у вигляді лінгвокультурних кодів, що являють глибинний культурний простір, у якому різні мовні сутності отримують різні культурні смисли. Наявні й інші імпліцитні феномени, які тісно пов'язані з лінгвістичною системою, але при цьому є екстралінгвальними. Прикладом таких підсистем можна вважати феномен пресуппозицій або фонових знань, які включають у себе як контекст, так і ситуацію, у якій зроблено певне висловлювання.

Ключові слова: імпліцитний лінгвістичний феномен, екстралінгвальні, безеквівалентна лексика, лінгвокультурний код, пресуппозиції.

Постановка проблеми. Сучасна лінгвістика і лінгвістична філософія роблять перші кроки у дослідженні позасвідомих аспектів природної мови. Дослідниками здійснюються перші спроби виявити глибинний зв'язок когнітивних структур людської свідомості з мовними формами, простежити спосіб відображення характеру пізнання і сприйняття світу в глибинних мовних категоріях (ментальних утвореннях), що належать до сфери несвідомого. Вивчення неявних, неусвідомлюваних, імпліцитних компонентів, присутніх на всіх рівнях мовного буття, являє значний інтерес не лише для лінгвістики, але й для філософії, психології, когнітології.

Аналіз досліджень і публікацій. Ще наприкінці XIX століття В. фон Гумбольдт, а пізніше і його послідовники, виявили існування в мовній системі не проявлених, імпліцитних компонентів. Пізніше протягом XX–XXI ст. було виявлено та частково досліджено низку подібних компонентів природної мови. Однак, по-перше, багато досліджень у цьому напрямі відрізнялися не аналітичним, а лише констатуючим характером. Як правило, надавалося визначення феномена (досить довільне і ситуативне) і перераховувалися приклади його використання у мові (так, наприклад, сталося з феноменом безеквівалентної лексики) – велика безліч прикладів і зразків, які існують у кожній мові, методичні рекомендації з техніки перекладу – цим вичерпувалися нечисленні роботи з цієї теми. Але головним недоліком цих досліджень була відсутність комплексного, цілісного підходу до вивчення феномена імпліцитних складників природної мови. По суті, ця сфера взагалі не розглядалася як окремий феномен з особливими, тільки йому притаманними характеристиками. Як правило, досліджувалося несвідоме в цілому або його окремі фрагменти самі по собі, поза аналізом їх діалектичного зв'язку з усвідомленими і взаємопов'язаними складниками пізнавальної сфери. На прикладі природної мови ми хотіли б показати необхідність і методологічну можливість такого підходу. Цим і зумовлена **актуальність** представленої роботи.

Дотепер у філософії мови, лінгвістиці, когнітології досліджено цілу низку лінгвістичних і екстралінгвістичних феноменів, у яких велику роль відіграють імпліцитні елементи. Серед цих лінгвістичних феноменів перш за все звертає на себе увагу національно-мовна картина світу. Вона вивчалася у рамках лінгвістики, лінгвокультурології та психолінгвістики такими відомими вченими, як А. Вежбицька, О. Голубовська, Н. Арутюнова та інші. Крім того, до подібних компонентів лінгвістичної системи слід віднести безеквівалентну лексику, яка досліджувалася у роботах Є. Верещагіна, В. Костомарова, Р. Кися, а також лінгвокультурні

коди (роботи В. Маслової) та пресупозиції (дослідження А. Залевської, В. Звєгинцева). Однак у жодній роботі імпліцитна сфера мови не розглядалася як єдина цілісна підсистема природної мови, яка відіграє найважливішу роль у структурному оформленні, функціонуванні та розвитку мови. Не було не тільки здійснено синтез наявних у цій сфері знань, але і не введено, по суті, узагальнююче поняття, яке включає всі перераховані вище та інші подібні феномени. Ми вважаємо доцільним використовувати для їх позначення термін «імпліцитні складники», оскільки саме імпліцитність є однією з найважливіших специфічних характеристик, які об'єднують ці зовні різні і за структурою, і за походженням, і за функціями лінгвістичні феномени. Слід зазначити, що низка цих елементів явно є зовнішніми стосовно власне мови – ті ж лінгвокультурні коди або пресупозиції. Однак наявні імпліцитні складники, які вочевидь належать до мовної сфери, але не є її структурними елементами. Ми вважаємо за необхідне і методологічно обґрунтованим включення у цей список не тільки структурно оформлених елементів, подібних безеквівалентній лексиці й іншим вищезазначеним феноменам, а й низки фундаментальних лінгвістичних характеристик, які не тільки імпліцитні за своєю суттю, але є іманентними для кожної конкретної мови і найістотнішим чином впливають на формування і функціонування вищезгаданих структурних компонентів і, загалом, визначають специфіку і своєрідність кожної природної національної мови. Такою значущою характеристикою, наприклад, є синтетичний або аналітичний характер мови, а також її базові типологічні характеристики, зокрема, її приналежність до флективної, аглютативної або коренеізолюючої мови.

Мета статті. Отже, сучасна лінгвістична філософія та лінгвістика практично не займаються дослідженням імпліцитних складників мови, зокрема, їхньою присутністю у конкретних лінгвістичних і позалінгвістичних феноменах. Комплексний, цілісний підхід під час дослідження таких складних феноменів можна реалізовувати різними способами. Одним зі шляхів ми пропонуємо розглянути діалектику взаємозв'язків лінгвального (мовного) і екстралінгвального (позамовного) в імпліцитній сфері природної мови. Ця діалектика стисло і змістовно представлена у знаменитому кантівському афоризмі: «Відчуття без понять сліпі, а поняття без відчуттів порожні». Таким чином, **мета** цієї роботи – проаналізувати представленість імпліцитних складників у різних мовних і паралінгвістичних феноменах і показати діалектику їх взаємного співіснування та взаємодії як на структурному, так і на функціональному рівнях.

Для цього, зрозуміло, необхідно максимально повно окреслити коло компонентів, які входять до імпліцитної сфери. Однак подібні дослідження поки що не проводилися, тому цей напрям роботи вимагає ретельного і тривалого дослідження. У цій статті ми пропонуємо обмежитися аналізом взаємин добре відомих лінгвістичних феноменів лінгвального та екстралінгвального, які ми будемо розглядати з точки зору наявності у їхньому складі імпліцитних чинників.

Основний матеріал дослідження. Ми вважаємо, що почати аналіз необхідно зі складного, комплексного лінгвістичного феномена, який отримав назву національно-мовної картини світу. Вченими досліджено безліч різних компонентів національно-мовної картини світу, які характеризуються

різним ступенем «прояву» усвідомленості, вербалізованості або, навпаки, неаявності та імпліцитності. У зв'язку з проблематикою нашого дослідження ми вважаємо важливим зупинитися на одному з базових, вихідних компонентів національно-мовної картини світу, а саме на феномені звукової концептуалізації навколишньої реальності у природній мові.

У кожного народу в процесі аутопоезу ще на довербальному етапі формується первинне семантичне поле, своєрідність якого знаходить своє відображення в звуках початкового етапу формування природної мови. Можна сказати, що природа почала семіотичну діяльність, а людина її продовжила. Уже у вигуках, висхідних до спонтанних емоційних реакцій на ситуацію, зароджується процес конвенціалізації звуку. Він починається тоді, коли пасивна реакція переростає в активну дію (або спонування до такої). Показовою з цього погляду є сенсорно-рецептивна концептуалізація дійсності і її системно-мовні іпостасі (фонетико-морфологічний і лексичний мовні яруси). Сприйняття передбачає акт категоризації, який певним чином «канонізує» перцептивний досвід, задаючи первинні параметри осмислення реалії: «... категоризація об'єкта у разі сприйняття є основою для відповідної організації дій, спрямованих на цей об'єкт» [1, с. 18]. Здавалося б, єдність біологічної природи людства мала зумовити й однаковість відчуття і сприйняття, а також їх подальшої лексикалізації у всіх людей, незалежно від расової чи національної приналежності. Однак аналіз різномовних звуко-наслідувальних – ономатопейчних слів переконує нас у тому, наскільки суто етнічний характер має концептуалізація того, що сприймається слухом, у різних лінгвокультурних ареалах.

Дослідники дійшли висновку, що слухові враження, концептуалізовані різними мовами, відрізняються тим більше, чим далі географічно і культурно знаходяться одна від іншої досліджувані мови. Віддалені у культурно-мовному відношенні етноси не тільки по-різному «чують» голоси тварин, а й виявляють певну вибірковість у разі їх сенсорно-перцептивної концептуалізації. Так, голос індики проігноровано у російській, українській та китайській мовах, але він отримав сенсорно-мовну концептуалізацію в англійській; у російській і українській мовах немає звуконаслідувальних слів для позначення голосів коника, цикади і ластівки, тоді як у китайській вони отримали лексичний ономатопейчний вираз. Навіть звуконаслідувальні «слова» сильно відрізняються в мовах однієї і тієї ж мовної групи, наприклад, у індоєвропейських мовах: «кукаріку» по-російськи і «кок-лудду» – англійською [2, с. 165].

У поле безпосередніх відчуттів етносу, або в термінах Б. Рассела, у поле його сенсibiliй потрапляло насамперед природне середовище етносу (хрестоматійним є приклад Б. Уорфа про наявність різних слів для позначення снігу в ескімоській мові: сніг, що падає; сніг, що тане; принесений вітром сніг; сніг на землі; сніг, затверділий, подібно льоду), а пізніше, у процесі культурно-історичного розвитку і самоідентифікації етносу – і матеріальна, рукотворна середина. За вдалим висловом Г. Гачева, «національний образ світу є диктатором національної природи в культурі...» [3, с. 28]. Національно-специфічні відчуття, матеріалізуючись у мовній тканині, породжували ту особливу для кожної мови субстанцію, яка в сучасній антропоцентричній лінгвістиці отримала назву національно-мовної картини світу.

Ми бачимо, що імпліцитність цього фрагмента національно-мовної картини світу здається очевидною і безперечною. Однак у цьому разі доречно згадати кантівське «Відчуття без понять сліпі» – у будь-якому випадку функціонування сенсирів обов'язково присутня «прив'язка» звуку до певного фрагмента семантичного поля. Як і у фонетиці в цілому, у цьому разі певне звукове поєднання актуалізує конкретний семантичний блок. Зрозуміло, це не обов'язково призводить до чіткої й усвідомленої вербалізації щоразу, але робить її цілком доступною і можливою. Іншими словами, будь-яка сенсирів «навантажена» сенсом, тобто потенційно може перейти з імпліцитного долінгвістичного до експліцитного, знакового стану, що і відбувається під час їх подальшої лексикалізації.

Логічним продовженням подібної діалектики в мові є її фонетичний рівень. З точки зору аспекту буття мови, який нас цікавить, фонетика є переважно імпліцитною підсистемою, у якій завдяки вихідним сенсирів здійснено і втілено первинний зв'язок мови/мовлення з навколишньою дійсністю. Тому, незважаючи на загальноприйняте уявлення про виняткову «лінгвальність» фонетики, ми вважаємо за необхідне вказати не тільки на наявність у ній екстралінгвістичних компонентів, але і на їх первинність стосовно решти фонетичних складників. Зрозуміло, формально-структурні характеристики фонетики цілком усвідомлювані, експліцитні і вербалізовані. Однак її змістовно-сміслова сторона вочевидь і безумовно є імпліцитною.

Тривалий час ця особливість фонетики перебувала поза фокусом наукових пошуків. Уперше її існування привернуло серйозну увагу дослідників у зв'язку з появою і розвитком практики НЛП, що і зумовило переважно емпіричний, прикладний характер досліджень у цій сфері. Лише на початку XXI століття з'являються спроби теоретичного осмислення семантичного складника фонетики природної мови. Навантаженість звукового оформлення мови позавербальними смислами дала змогу лінгвістам глибше і точніше проаналізувати специфіку національно-мовної картини світу в різних етнічних мовах. У сучасній науці результати подібних досліджень використовувалися в працях таких відомих учених, як А. Вежицька, Л. Арутюнова, О. Голубовська.

З розвитком вербальної мови ця специфіка фіксується у так званій безеквівалентній лексиці, зокрема, у вигляді лінгвокультурних кодів, що являють глибинний культурний простір, у якому різні мовні сутності отримують різні культурні смисли, заповнюючи собою і тим самим формуючи код. З позицій семіотики культури наша мова є базовою знаковою системою етнокультури, над якою надбудовуються всі інші знакові системи такої культури як допоміжні, вторинні моделюючі системи, за термінологією Ю. Лотмана. За такого розуміння наша звичайна природна мова – це метапрограма, яка регламентує через різного роду приписи – заповіді, закони, афоризми, прислів'я, рекламу, піар – людську поведінку, тобто поведінкові програми, які функціонують у суспільстві в знаковому вигляді [4, с. 45]. При цьому слід зауважити, що далеко не завжди ці знакові приписи є «відкритою» для суб'єкта-індивіда, тобто експлікованою, осмисленою інформацією. Дуже часто, особливо на рівні заповідей і традицій, їх справжній зміст, реальна об'єктивна причина

(або причини) їх формування давним-давно забуті, і модель поведінки сакралізовано без усвідомлення її сутності (різні харчові обмеження або гігієнічні правила, норми одягу тощо у різних релігіях носять, як правило, саме такий характер). Тому тут за явним знаком, який розуміється соціумом, насправді ховається несвідома, імпліцитна, забута багато поколінь тому інформація. Це теж можна вважати одним із проявів імпліцитних складників мови.

Поряд з цими кодами культури використовується ще ціла низка власне невербальних кодів, що носять подібний характер. Сюди належать різні образні системи, які входять у таку етнокультуру і виконують алегоричну та символічну функції. Саме такі семіотичні підсистеми культури і отримали найменування культурних кодів. Відомо, що в нашу свідомість поряд з логічними структурами входять так звані пра-логічні, тобто архаїчні, імпліцитні структури, які є частиною колективного несвідомого. Колективні уявлення належать до архаїчного типу мислення і відрізняються крайньою емоційною інтенсивністю, вони не тільки (і не стільки) мисляться, скільки емоційно відчуються. Саме через пра-логічні структури і передається культурний досвід нації [4, с. 46].

Коди можуть включати до себе одиниці, які самі по собі не є знаками культури, але, як тільки вони включаються до ментального простору коду, вони стають такими знаками. Наприклад, камінь, що лежить на дорозі, це просто природна сутність (першосутність, за Аристотелем), але, якщо його перенести на могилу, він стає знаком культури – пам'ятником. Виділяють цілу низку кодів культури, які репрезентовано у мові: космогонічний (бути на сьомому небі, небо кличе, біле світло, промінь надії, космічні страхи); соматичний (голова колони, третє око); просторовий (праве діло, лівий заробіток); кількісний (тридесяте царство, у три струмки, у три погібелі, семеро по лавках, на семи вітрах, за сімох); предметний (цвях програми, підшва гори); природно-ландшафтний (ліс рук); архітектурний (мости дружби, храм науки); гастрономічний (хліб та сіль, сіль землі); одорістичний (запах крові, пахнути війною, повіяло страхом); геометричний (зробити круглі очі, круглий відмінник, круглий сирота, обвести навколо пальця) та ін. Слід зазначити, що в різних культурах одним і тим же кодам віддають різну перевагу. Так, для англійців надзвичайно важливим є спортивний код, для росіян – соматичний. Універсальним кодом практично у всіх культурах є харчовий код.

Ми можемо говорити про виникнення лінгвокультурного коду, як тільки у мові з'являється словесна форма. Ці мовні елементи мають знаковий характер і втілені у словах природної мови. Однак, з іншого боку, у семантичному полі мови смисли цих виразів як лінгвокультурних кодів істотно відрізняються від буквальних значень. Наприклад, «ось тобі, бабусю, і Юрій день» – невиконані обіцянки або обман з боку керівників; «не хлібом єдиним» – різнобічність особистості людини; «хліб та сіль» – гостинність і т. ін. Носій мови вживає ці вислови, не замислюючись про їх реальний зміст, він прагне якомога точніше передати потрібний йому зміст і для цього підбирає найбільш адекватні форми з тих, які є у цій мові. При цьому суб'єкт оперує семантичними одиницями, а не знаковими, що дає змогу вважати такий фрагмент природної мови її специфічним імпліцитним компонентом. Таким

чином, глибинний зміст лінгвокультурного коду не тільки залишається на межі або навіть за межею усвідомлюваного, він, по суті, виходить за рамки мовної системи в соціокультурний «простір», отримуючи таким чином екстралінгвальні характеристики.

Розглянутий нами феномен лінгвокультурних кодів формально належить до мовної системи, хоча, як ми бачимо, у ньому на імпліцитному рівні присутні і позалінгвістичні компоненти. Однак наявні й інші феномени, які тісно пов'язані з лінгвістичною системою, але при цьому є екстралінгвальними. Як приклад таких підсистем ми пропонуємо розглянути феномен пресуппозицій, або фонових знань. Суть цього феномена полягає у такому: в ході комунікації на природній мові тому, хто «говорить» або «слухає», вкрай важливо, крім власне мови, володіти також і необхідними фоновими знаннями – знаннями про реальність, які не означають, але мають на увазі у кожній конкретній ситуації.

Як показує практика перекладів, навіть мінімальний мовний відрізок може «увібрати» у себе максимальний екстралінгвальний контекст. Проблема, однак, полягає не в обсязі екстралінгвістичної інформації, а у тому, що майже неможливо втілити її у значеннях конкретних слів, що становлять такий мовний відрізок. Більшість екстралінгвістичних феноменів, у тому числі й фонові знання, імпліцитні й неусвідомлені, перебувають на «нижньому» рівні семантичного поля, який не піддається вербалізації. У сучасній лінгвістичній семантиці подібний компонент змісту тексту, який є попереднім знанням, не обов'язково виражений словесно, без якого неможливо адекватно сприйняти текст, і отримав назву пресуппозиції. Поняття пресуппозиції включає у себе як контекст, так і ситуацію, у якій зроблено певне висловлювання. Пресуппозиція доповнює зміст речення, виражений у його словах і структурі, у конкретному мовному акті. Ми бачимо, що за визначенням пресуппозиції є екстралінгвістичними феноменами. Однак вони не можуть існувати без лінгвістичного складника – без оформленого на вербальному рівні тексту або його фрагменту. У структурному відношенні пресуппозиції належать до екстралінгвістичних феноменів, у функціональному ж розумінні фонові знання, з одного боку, забезпечують зв'язок мовних форм з навколишньою дійсністю, з іншого – включення мови в загальнокультурний контекст.

Тут спостерігається ситуація, подібна до лінгвістичного коду, коли зміст висловлювання (або його частини) полягає не в словниковому значенні лексем, які його складають, а знаходиться за межами власне мови, у соціальному, культурному просторі. Але якщо лінгвокультурні коди є досить стійкими лексичними утвореннями, то пресуппозиції ситуаційні, значно швидше модифікуються під впливом соціокультурних змін. Однак і тут ми спостерігаємо певну діалектичну єдність мовного і позамовного, екстралінгвального в одному мовному феномені, існування якого неможливе без співіснування і взаємовпливу цих протилежностей.

Висновки. Як показав проведений аналіз, імпліцитні складники присутні на всіх рівнях природної мови, від семантичного та фонетичного до лексичного та синтаксичного. Особливим є зв'язок імпліцитних характеристик із позамовними феноменами. Виявляється, що практично всі імпліцитні компоненти мови мають екстралінгвістичний

складник. На кожному з рівнів імпліцитної системи здійснюється «вихід» за межі мови – у соціальну, культурну, історичну, архетипічну сфери буття людини, і вплив цих сфер на «суто лінгвістичні» складники природної мови є не тільки необхідним, але і фундаментальним, оскільки виступає структурно і формотворчою умовою виникнення, існування і розвитку природної мови.

Більш того, ми вважаємо правомірним і зворотне твердження – всі імпліцитні компоненти мови мають у своїй структурі екстралінгвістичні елементи. Це припущення цілком обґрунтоване, оскільки першоджерелом імпліцитних складників мови є безпосередня практика етносу – починаючи з примітивного аутопоезу і формування первинних архетипів через ускладнення соціокультурної діяльності до формування системи загальноприйнятих звичаїв, традицій, вірувань і цінностей такого народу. Усе це стає джерелом імпліцитних компонентів різного рівня складності, пов'язаних з різними експліцитно мовними феноменами, але разом із тим ці особливості не піддаються повноцінному, вичерпному аналізу з боку суб'єкта-носія мови. Ми вважаємо, що дослідження такої специфічної характеристики природної мови актуально як для власне лінгвістичної науки, так і для когнітології, в якій існування «фонових знань» та комплекс пов'язаних з ними питань є важливим аспектом під час розробки автоматизованих систем обробки тексту, які моделюють здатність людини розуміти текст. Подальша розробка поставленої проблеми може здійснюватися на базі психо- і етнолінгвістики, лінгвокультурології та філософії мови.

Література:

1. Брунер Дж. Психологія познання. Москва : Прогресс, 1977. 415 с.
2. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу. Київ : Логос, 2014. 283 с.
3. Гачев Г. Национальные образы науки. Москва : Просвещение, 1981. 157 с.
4. Маслова В.А. Лингвокультурный код как способ описания языка. Современная лингвистика и исследования ментальности в XXI веке. Киев, 2014. С. 44–52.

Starikova G. Implicit components in the linguistic and extra-linguistic components of the natural language

Summary. The article is devoted to the analysis of implicit components of natural language. The basis of this analysis was the new paradigm that has emerged in modern linguistic philosophy, the anthropological paradigm, which in its research proceeds from the original role of the anthropocentric factor in the functioning of natural language. The basic necessity of interconnections and mutual influence of purely linguistic and linguistic characteristics is shown, as well as the dialectic of their interaction at different levels of natural language. Linguistic and extra-linguistic (extra-linguistic) phenomena are considered, which are diagnosed with the presence of implicit, implicit characteristics or structural elements. A special place among such phenomena is the so-called national-linguistic picture of the world. Many of its components are almost completely or partially unconscious.

Such elements of the language include non-equivalent vocabulary, linguocultural codes, presuppositions. But first of all, the phenomenon of sound conceptualization of reality, which is formed in the first stages of natural language formation and has a completely unconscious, implicit nature,

is considered. At the pre-verbal stage, a primary semantic field is formed, the originality of which is reflected in the sounds of natural language and, as a consequence, in the sensory-receptive conceptualization of reality, which is manifested in its system-linguistic hypostasis (phonetic-morphological and lexical linguistic layers). Perception involves the act of categorization, which in some way “canonizes” perceptual experience, setting the primary parameters of understanding the reality. The analysis of multilingual sound-inheriting – onomatopoeic words demonstrates how exclusively the ethnic character has the conceptualization of hearing perceived in different linguistic and cultural areas. National-specific sensations, materializing in the linguistic fabric, gave rise to the substance, which is unique to each language, which in modern anthropocentric linguistics is called the national-linguistic picture of the world. The complexity of the sound

design of the language with non-verbal meanings allowed linguists to analyze more deeply and more precisely the specifics of the national-language picture of the world in different ethnic languages. With the development of verbal language, this specificity is fixed in the so-called equivocal vocabulary, in particular, in the form of linguocultural codes, representing a deep cultural space in which different linguistic entities receive different cultural meanings. There are other implicit phenomena that are closely related to the linguistic system, but are extralinguistic. An example of such subsystems is the phenomenon of presuppositions or background knowledge, which include both the context and the situation in which a particular statement is made.

Key words: natural language, implicit linguistic phenomenon, extralinguistic characteristics, non-equivalent vocabulary, linguocultural code, presuppositions.